

לימוד היומי דקה ליתנו

שולחן ערוך	עלים	משנה ברורה	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוה"ר	יום לחודש	יום
ד"ר שמשון סני	שפה שפ"ו	חזרה	רל"ד	ה':	כ"ז	שבת
	שפ"ו שפ"ו	מט:	רל"ה	ו':	כ"ז	א
	שפ"ו שפ"ו	נ:	רל"ו	ז':	כ"ח	ב
	שפ"ו שפ"ו	נ:	רל"ז	ח':	כ"ט	ג
	שפ"ו שפ"ו	נא:	רל"ח	ט':	ל'	ד
	שפ"ו שפ"ו	נא:	רל"ט	י':	י'	ה
	שפ"ו שפ"ו	נא:	רמ	יא':	יא'	ו

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

326 | פרשת מטו"מ | כ"ז תמוז תשפ"ג

דבר המערכת

מה יקרו רגלי תלמידי המכינה לשיבה קטנה, שיצאו לשבות בשבת העברה יחד עם משיעני החבורות במושב קוממיות, כדי להכין פעמיהם לקראת כניסתם לשיבה קטנה ולחבורות הבחורים' בחודש אלול הבעל"ט, במשך כל השבת המרוממת שמעו הם על האחריות העצומה התלויה בכל אחד ואחד וכוחו הגדול לייסד את האילן שיצמח הימנו אם ישים לבו ורוחו ורצונו למשמעות החיים כפי שגילה רבינו הקדוש, שם שאבו מלוא חפניים על כח הרצון והרס הלצון, וקבלו הדרכות ישרות לבנין עולמם העתידי, כה לחי.

אנ"ש ובני קהילתנו התאספו בליל י"ז בתמוז לעצרת תפילה זעקה ובקשת מחילה בבית מדרשנו 'אהל הדסה' בבית שמש, נוכח החילול המחפיר של בית החיים העתיק באומאן בו נטמנו שלושים אלף הקדושים שרבינו הקדוש כה הפליג במעלתם, במעמד נשמעו דברי התעוררות ונאמרו תפלות וזעקות מעומק הלב למען מנוחת קדושים אלו ולכבוד ה' וצדיקיו לכל יתחלל עוד.

מה יקרו חסדי בני קהילתנו, עת התאספו למעמד מפואר שנקרא ע"י קופת 'למען אחי', העושה בכל השנה גדולות ונצורות למען רווחת בני קהילתנו, המעמד נועד לתת מענה מופלא להחזקת ידי הבאים להשיא ילדיהם, אשר קול שוועת מצוקתם עלתה עד כה לשמי רום. בממעד המרומם נשמעו דברי חזוק מפי רבני הקופה ונתנו הצעות מעשיות מפי מומחים בתחום, אשר בכח התאחדות כל בני קהילה לעשות האחד למען זולתו יוכלו להרים בס"ד עול כבד זה. גדול היה המעמד להגדיל פעולות החסד באופן נפלא.

בשבוע הבעל"ט ליל ערב ראש חודש מנחם אב נקראים כל אנ"ש ובתוכם בני קהילתנו לקחת בידם כלי זיינו של משיח לצעוק ולזעוק אל ה' בחזקה למען הראש השנה של רבינו הקדוש, בעצרות התפילה ברחבי ארה"ק ובחול"ל יחלו פני ק-ל שהדרכים תהיינה פתוחות לבוא לשם בס"ד ולהנצל מאימי המלחמה דשם שלא יעכבו את רבבות השומעים בקול צדיק מלעלות שם ברננה. אין כוחנו אלא בפה והן קל כביר לא ימאס תפלת רבים להעניק לנו את הדבר שאין גדול ממנו לחיותנו כיום הזה.

העורכים

וְאֲנִי בְּעַר וְלֹא אֶדְעַע

של האדם מסתלקת ממנו, אז הוא הזמן הכי מופקע מקבלת החלטות, כל מחשבה וכל התבוננות וכל התעמקות של האדם על מהותו תקותו מדרגתו תכליתו ומעמדו ועל מה שהוא צריך לעשות מעתה ואילך, הכל נובע מחוסר דעת וחכמה מוחלט, לא לחנם נושך הנחש הקדמוני את עיקר נשיכתו באדם על ידי עצבות (לקו"מ ח"א ספ"ט), כיון "שעיקר הכח להיות עז כנמר כנגד כל התאוות והפתויים הוא רק על ידי חכמה אמתיית שהוא בחינת מוחין דגדלות, כי המוחין הם בחינת מחיצות פרוטות כנגד התאוות" (לקוטי הלכות ברכת הרי"ח ד-א) ובהקדר הדעת כל הרע נפתח לפניו ח"ו, וזה סוד כוחה האיום של העצבות הפתח לכל דבר טומאה ר"ל.

לא רק עצבות מוחלטת היא בכלל העצבות, רבינו הקדוש אומר בפירושו: "חלישות הדעת, היינו עצבות!" (ספר המדות, המתקת הדיו ח"ב ב'), כל פעם שדעתנו חלשה מחמת קנאה או מחמת מכשול כלשהו או סתם כשלא עלה בידנו לפעול כרצוננו, הרי זה בכלל אותה עצבות טמאה ששרשה בכעס שמסלקת את החכמה אפילו מהגדול שבגדולים, ואם בכל עת וגם במוחין דגדלות אנו מזהירים ש"עיקר קבלת על מלכות שמים הוא על ידי שמשליכים ומבטלים כל החכמות, רק לילך בתמימות ופשיטות" (לקוטי עצות, תמימות א'), הרי קל וחומר בן בנו של קל וחומר בעת חלישות הדעת עצובת כעס ורוגז על עצמו, שבודאי אז אסור לסמוך על עצמנו ובודאי שלא להחליט שום החלטה נמהרה על תקותנו ועתידינו.

עומדים אנו בימי האבלות על חורבן בית המקדש, בהם אנו מתגעגעים וצועקים על החורבן הכללי כמו גם על החורבן הפרטי שלנו, זה כאלפיים שנה שעם ישראל בוכה על החורבן, בעוד שבפועל לא נראה שזה הועיל כלום, אדרבה, "מיום שחרב בית המקדש אין לך יום שאין קללתו מרובה משל חברו" (סוטה מט.), והדבר גורר חלישות הדעת עצומה לחושב שכל העמל לריק, וכפי שרבינו הקדוש אומר: "וכשאנו רואים אורך הגלות ובכל יום אנחנו צועקים אליו ואינם נושעים, ויש מעמנו בני ישראל שטועים ח"ו בלבם שכל התפלות הם לריק" (לקוטי מוה"ר, ח"א ב'), וכך גם בחורבן הפרטי, ש'נדמה לו שמרחיקים אותו מלמעלה ואין מניחים אותו כלל ליכנס לעבודת השם, ורואה שעוברים כמה וכמה ימים ושנים שמתייגע ביגיעות גדולות בשביל עבודת ה' ועדיין הוא רחוק מאד ולא התחיל כלל ליכנס **המשך בעמוד ד'**

אין מה לנסות פעם נוספת, זה ברור כשמש, אני לא מיועד לתורה, זה לא נדבק אלי, כבר נסיתי עשרות פעמים ללמוד ולהבין ולזכור ובכל פעם אני נכשל'.

למה שאמשיך להשקיע שוב ושוב בתפלות וצעקות על קדושה ועבודה אחרי כל הנפילות האיומות הללו, רואים בבירור שזו נשמה פגומה שאין לה תקנה'.

אם נבדוק היטב נראה שרוב החלטות הגורליות מתקבלות אצלנו בעת עצבות וחלישות הדעת, אז, כאשר מתמלאת סאת היגון ומרירות הכשלונות צורבים בלב כמכות אש בבשר החי, מתקבלת החלטה שאכן אין מה להשקיע עוד בדבר זה שנכשלנו בו ושעלינו לעזוב את כל המחשבות לנסות שוב. כך מחליטים על עתידינו ועל תפקידנו, על תקותנו ועל טיב מעלותינו, החלטות גורליות ועצומות שלפעמים כל העתיד הרוחני תלוי בו.

הבה נתבונן מעט על כח החכמה שבאדם בעת הזאת. בפרשתנו אנו לומדים על אדון הנביאים משה רע"א מהימנא, שבראותו את פגם הקדושה העצום שיכול לצמוח מהשבי ששבו בני ישראל במלחמתם במדין הוא כועס על פקודי החיל, ומיד אחר כך התורה מציינת שאלעזר הכהן הוא שלימד את ישראל פרשת הגעלת כלים, ורש"י מביא בשם חז"ל: "לפי שבא משה לכלל כעס בא לכלל טעות, שנתעלמו ממנו הלכות גיעולי נכרים". מקורם של דברים בגמרא (פסחים טו) ושם הדברים חדים יותר: "כל הכועס, אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, ממש כו', אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו". והדברים מבהילים, אם קדושי ה' מאבדים חכמתם בשעת כעס מה יענו אזובי קיר כמונו, כדאי מאד שנזכור זאת תמיד, רוח על החלטה וכל הבנה שהתקבלה בעת כעס או רוגז וקוצר רוח על המצב הבלתי נסבל הינה החלטה שאין בה חכמה ודעת דקדושה, על אף שחשים אז שדוקא עתה העמיקו להבין את סוף הדברים.

אחת מיסודי ושרשי הכעס היא העצבות, וכפי שכותב האור החיים' הקדוש (במדבר כה-יא) "הכעס הוא ענף היגון והדאבון", וכך אומר רבינו הקדוש (שיחות הר"ן מב) על הניגוד העצום שבין עצבות ללב נשבר: "עצבות הוא כמו מי שהוא בכעס וברוגז, כמו שמתרעם ומתלונן עליו יתברך ח"ו על שאינו עושה לו רצונו, אבל לב נשבר הוא כבן המתחטא לפני אביו", כך, שגם בעת עצבות שעניינה כעס ורוגז חכמתו

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

אמר פעם מוה"רנ"ת ז"ל: "יש בני אדם שחפצים להיות אנשים כשרים, אָבֵל יחד עם כל התאווות" = "זיי וילן זיין ערליכע אידן, אָבער מיט אלע תאווות".

(שיח שרפי קודש)

לתגובות והערות 3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימייל מידי שבוע

הדל"ג 7:11 - נין ההמה 5:39 - סוּזְק"ש 8:20
צאת השבת 8:28 - צאה"ש לר"ת 9:03

הגאולה ע"י ההליכה

בעצות הצדיק!

ואנכי נטעתיך שרק כלה זרע אמת (הפטרה)

בליקוטי מוהר"ן תורה ז' מאריך רבינו בסוד ה"עצות", שיש עצות רעות הבאות מצד הנחש הקדמוני, ויש עצות קדושות של הצדיקים האמיתיים שהם בבחינת "כלה זרע אמת", אמת זך וצח בלי שום תערובת שקר.

וכשהאדם מקבל את עצת הצדיקים, על ידי זה זוכה לגאולת הנפש. כי עצות הצדיק הוא בחינת "כלה זרע אמת", וכשהולך בדרך עצתם נחלק בו אמת, ועל ידי זה זוכה לאמונה, ועל ידי האמונה זוכה לגאולה (עיי"ש כל זה באריכות).

וכן הוא מפרש את הפסוק שבהפטרה:

"זה פירוש 'אנכי נטעתיך שרק' בחינת הגאולה, כמו שכתוב 'אשרקה להם ואקבצם', ועל ידי מה? על ידי 'כולו זרע אמת' - על ידי עצת הצדיקים תבוא לאמת. ועל ידי זה נקראת אמונה, כד אתחבר בה אמת, ועל ידי זה זה תבוא הגאולה" (ליקוטי מוהר"ן ז).

ותמצית הדברים הנוגעים למעשה - סיכום מוהר"ן ב'ליקוטי עצות', וזה לשונו:

"צריך להתרחק מאד מעצות של ההמון עם שרובם ככולם הם עצות רעות ומקולקלות מאד, מכל שכן וכל שכן עצת רשעים וחולקים ומתנגדים אל האמת, שצריכין להתרחק מהם ביותר ויותר, כי מהם באים כל הקלקולים והפגמים, כי עצתם היא בחינת עצת הנחש הקדמוני. וכשמקבל עצתם ח"ו הם מטיילין בו זוהמא והם בחינת פגם הברית. ומרחיקין מהאמת והאמונה הקדושה ומתפילה ומלבוא לארץ ישראל. על כן צריך להתרחק מאד מאד מליך אחר עצתם, חס ושלום. רק לדבק את עצמו בצדיקי אמת ואנשיהם ההולכים בדרכיהם, שכל עצתם הם בחינת כלה זרע אמת בחינת תיקון הברית, ועל ידי עצתם זוכה לכל טוב; לאמת, ואמונה, ותפילה, וארץ ישראל, ולעשות ניסים בעולם" (ליקוטי עצות, עצה א).

אמת מארץ תצמח!

ואנכי נטעתיך שרק כלה זרע אמת (הפטרה)

האמת של הצדיקים נקרא "כולו זרע אמת", כי האמת הוא כמו זרע שזורעים בארץ, ומתקיים בו "אמת מארץ תצמח".

וכמו שביאר מוהר"ן הענין מה שכתוב שהשם יתברך השליך את האמת ארצה, וכתב בתוך דבריו:

"עיקר תיקון ובירור האמת על ידי גדולי הצדיקים שבזה הארץ, שיאחזו עצמן בהאמת ויתייגעו ביגיעות עצומות עד שיזכו להבין האמת שאי אפשר להשיג עצם האמת, רק להתחזק באמונה שלימה על ידי האמת וילכו מדרגא לדרגא, עד שהם דייקא יזכו לברר ולהעלות האמת מן הארץ, בבחינת אמת מארץ תצמח, 'תצמח' דייקא. כמו שזויעין גרעין ומתבלה וגדל ממנו אילן גדול, והכל על ידי עבודת האדם, כן מתייעני הצדיקים בבירור האמת לזרוע ולנטעו בבחינת 'כולו זרע אמת', שהוא על ידי מעשיהם הטובים ותורתם ונפלאות החידושים שמחדשים בהתורה וכו', עד שעל ידי זה צומח האמת מן הארץ דייקא בבחינת אמת מארץ תצמח" (ליקוטי הלכות, ריבית ה, כב).

די הייליגע פאות!

שאלה:

ראיתי בשבוע שעבר [פרשת פנחס] בגיליונכם החשוב, על אודות מלבושי ישראל, עד כמה הזהיר והקפיד רבינו ללבוש כדרך החסידים והיראים. ואגב גרר התעוררתי לשאול, האם יש מקור במשנת ברסלב לענין "הפאות הארוכות"?

תשובה:

רבינו הקדוש בעצמו היו לו פאות ארוכות, כמנהג כל החסידים במדינת אוקראינה. כמסופר דרך אגב בסיפור נסיעתו לארץ ישראל: "ולא הניחוהו הישמעאלים שייכנס אליהם, כי הסתכלו על מלבושיו ועל תואר פניו שיש לו פאות ארוכים כנהוג במדינתנו, ושאינו יודע לשונם וכיוצא בזה, ואמרו שהוא בוודאי אחד מהמרגלים של הצרפת" (שבחי הר"ן ח"ב, טו).

וכן נזכר בדרך אגב, בכמה מקומות בספרי ברסלב, שמנהג החסידים והיראים הוא לגדל פאות ארוכות. והרי ב' דוגמאות: א', בספר אבניה ברזל (אות כו) שכתב בתוך דבריו: "כאחד היראים בזקן ופאות ארוכות". ב', בספר ימי התלאות (אות כו) שכתב בתוך דבריו: "בלבוש החסידים ובפאות ארוכות".

וכן ידוע לנו גם על רבי אברהם ב"ר נחמן זצ"ל שגידל פאות ארוכות, כפי שסיפר תלמידו רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל תחת אחד השיחים. כמובא בשיחתו הנדפסת בקונטרס 'טעם זקנים' (קונטרס כג): "א הויכער איד געווען, מיט לאנגע פאות".

והטעם הפשוט בזה הוא, מחמת חביבות המצוה, אשר מצוה זו של פאות הראש היא עיקרית ויסודית, כי היא ה'סימן' של יהודי. וכדבריו הנוקבים של מוהר"ן: "עיקר דת ישראל ועיקר היהדות תלוי בזקן ופאות, ובהם ניכר היהודי כי הוא מזרע ברך ה', מזרע ישראל. ומי שרוח אחרת עמו חס ושלום, ורוצה לכפור חס ושלום באלקי ישראל, תחילת הכפירה הוא, שמשליך חס ושלום מעליו הזקן והפאות, כי באמת כל דת ישראל הקדוש הוא תלוי בזקן ופאות!" (ליקוטי גילוח ג, ב).

ומאחר שהפאות הם הסימן ליהדותנו - אנו מהדרים לגדלם ולהבליטם, שיהיו בולטים וניכרים לעין כל אף מרחוק. ועל אחת כמה וכמה שאין אנו מחפשים להסתירם מאחורי האוזן, או לקצרם עד שיהיו קטנים כעשבי השדה.

[ובענין הפאות מאחורי האוזן, כבר ידועה שיחתו של רבינו שאמר: "ש חילוק בין יהודי שפאותיו מוסתרים מאחורי אזניו, ליהודי שפאותיו משתלשלים מתחת לאזניו כטבעם = 'ס'אזי דא א חילוק אויב די פאות זענען אויף דעם אויער אדער אונטער דעם אויער" (שי"ש ק"ב, קז)].

וכמו שכתב רבינו יוסף חיים מבגדד זיע"א, בעל ה'בן איש חי', בספרו שו"ת תורה לשמה - אחר שנשאל על ידי השואל בזה"ל: "אחד גילח שער ראשו והשאיר הפאות אך מפני סיבה אינו רוצה שיהיו שערות הפאות ארוכין ורוצה לגזוז אותם במספריים, כמה שיעור חייב להשאיר מהם. יורנו המורה לצדקה ושכמ"ה" - ואחר שמבאר שם

בתשובתו ש"פ דין צריך לכה"פ להשאיר שיעור כדי לכונן ראשן לעיקרן, הוא מסיים וכותב: "מיהו ודאי אם יהיו יותר ארוכים עדיף טפי, כדי שיהיו ניכרים יותר, וזהו נוי שלנו שאנחנו מתנאים במצות השי"ת אלקינו ואלקי אבותינו אשר קדשנו במצותיו, והפאות הם עדות לישראל וסימן טוב להם" (שו"ת תורה לשמה, סימן שפט).

ואף שאין אנו נכנסים כאן בגדר אורך הפאות, אשר לפי דברי האריז"ל יש לגדלם רק עד מקום שיער הזקן ולא יותר, כמובא בשער המצוות פרשת קדושים, עיי"ש. אעפ"כ באנו לעורר על עצם החשיבות שיש לפאות, והחביבות הגדולה להאריך ולגדל אותם.

ובספרו 'בן איש חי' האריך בדברים נפלאים מאד, על מעלת גידול הפאות שיהיו ארוכים ועבים, ובתוך דבריו כתב בפשיטות "שהיה דרכם מזמן קדמון להניח פאות גדולים!".

ונעתיק מעט מדבריו המתוקים, על אודות פאותיו הגדולים, העבים והגסים, של מרדכי הצדיק:

"מה שאמרו 'מוכתר בנימוסו', היינו שהיה לו פאות גדולים, כי הפאות הם סימנים ועדים על היהדות... קרי להו 'נימוסו' כי הם נימוס היהדות, והוא היה מתעטר ומתפאר בהם, שהיה מניח פאות עבים וגדולים שגראין מרחוק, הן בימים הן בלילות, שהם קבועים בגופו תמיד, שאינם כציצית ותפילין שמסיר אותם מעליו בלילה. והיינו רבותיה דמרדכי, אע"פ שהיה קרוב למלכות ויושב בשער המלך עם שרי המלך, ומותר לו מן הדין להדמות להם, וכמ"ש בשו"ע י"ד סי' קע"ח, והשרים אין להם פאות, עכ"ז הוא היה נזהר מאד לגדל פאות גסים ועבים, להראות שהוא נבדל מהם, ואפילו אם יושב בין מאה שרים ניכר שהוא איש יהודי, מחמת הפאות שלו... ראו כמה חביבין הם הפאות שהם עדים וסימנים של היהדות, אשר מרדכי הצדיק עם היותו שר גדול ויושב בשער המלך עם כל שרי המלכות אשר אין להם פאות כלל, הוא היה מתכווין להיות לו פאות עבים וגסים להתפאר בהם" (בן איש חי ח"א, דרוש ג' לפרשת זכור).

ואז פונה הבן איש חי לקהל עדתו - שהיו בני בבל, מעדות המזרח - ומתחנן בפניהם:

"על כן כמה וכמה צריכין אתם להיזהר בשני עדים נאמנים אלו, העומדין אחד מימין ואחד משמאל, המעטרים אתכם בעטרה של היהדות, ואין אני מעמיס עליכם לעשות לכם פאות עבים וארוכים, כמו מנהג אחינו האשכנזים ה"ו, ורק אבקש שיהיה בהם שיעור הניכר לעיני הכל, ולא יהיו כעשבים קטנים העומדים על פתח הקרקע, אשר רק רישומן ניכר, דאלו פסולין הם לעדות כדון קטן שפסול להעיד, כי רק הגדולים נאמנין להעיד בגודלן, וכבר דיברתי בזה פעמים רבות, ואשרי המדבר על אוזן שומעת, ואשריהם ישראל שמעו ונזהרו, ותבוא עליהם ברכה" (ס).

ועיי"ש עוד דברים נפלאים שמי שאינו מגדל פאותיו כראוי, אזי גם למעלה אחר פטירתו, בדרכו לגן עדן, אינו ניכר ביהדותו, ונאחזים ונדבקים בו מלאכי חבלה, עיי"ש.

יהי רצון שנתגאה ביהדותו, ונגדל פאותינו בשמחה וטוב לבב, לטוב לנו כל הימים בזה ובבא.

פנינים מאירים וחיידושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים זי"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפני לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת מטות

וזהו שאמר הכתוב (כי תצא כג, כב) כי תדר נדר לה' אלהיך לא תאחר לשלמו. אמר הרב הבעל שם טוב זי"ע, שהפסוק הוא מבטיח כי כשיעשה האדם יחוד קודם עשיית המצוה וזהו לה' אלהיך, בוודאי תהיה בטוח כי לא תאחר לשלמו, כלומר שישלם המצוה גם כן בעובדא, כיון שעשה היחוד בשלמות. וזהו שאמר הכתוב זה הדבר אשר ציוה ה', והוא רמז על היחוד כי זה הוא יסוד והדבר הוא מלכות, ועל זה אמר אשר ציוה ה', היינו שציוה ה' לכל אדם קודם עשיית המצוה לומר היחוד בשלמות.

ואלה מסעי...

רבי שמואל יצחק אב"ד טשעהרין (ג)

יהי בנסוע

רבי שמואל יצחק זכה לנסוע עם רבינו ז"ל בשנת תקס"ה, כשנסע רבינו מברסלב לעיר וואלטישיק על החתונה של בתו הרבנית מרת מרים ז"ל, וזכה אז רבי שמואל יצחק ללוות את רבינו ז"ל. ומה שעבר אז על הדרך מסופר בספר כוכבי אור ז"ל:

הנסיעה הפלאית

ויען אשר יצאתי הלודיע קצת מעשיות מרבינו ז"ל, הנני אגב אורחא לספר גם מה ששמעתי מר' יחיאל מענדיל ז"ל, ששמע מהרב ר' שמואל יצחק ז"ל מטשעהרין, שנסע עם רבינו ז"ל לואלטישיק (בעת הניסוע של בתו מרים ז"ל).

באמצע הדרך פעם אחת בתחילת הלילה, צוה עליו רבינו ז"ל שישב אתו על העגלה, ושיצוה להעירל הבעל עגלה שיקשור את החבלים מהסוסים להעגלה בעצמה (ולא שיאחז אותם בתוך ידו), ולהניח את הסוסים שילכו מעצמם. ומיד נתכפל עליהם אפלט וחשכת הלילה בכפל כפול ומכופל כזה, עד שבישיבתו סמוך לרבינו ז"ל על העגלה לא היה ביכולתו לראות את רבינו ז"ל, ונתעכב הדבר עד ערך שעה או שתיים.

והעגלה עם הסוסים הגיעו ובאו לעיר אשר בתחילה לא ידע כלל הרב הנ"ל שם העיר, והסוסים עמדו מעצמן אצל בית אכסניא שלא היה גג על הבית, ורבינו ז"ל ירד עמו מהעגלה ונכנס אל הבית, ונמצא שם בבית איש משרת אשר הכין מיד לרבינו ז"ל חדר מיוחד ושכב שם לישן, והרב ר' שמואל יצחק הנ"ל ישב שם בבית הגדול עם המשרת ביחד, וקודם ששכב רבינו ז"ל בחדר הנ"ל ציוה להכין עבורו תבשיל לסעודת הלילה, ורבינו ז"ל שכב שם בחדר הנ"ל עד שנגמר הבישול מהתבשיל הנ"ל.

אחר שאמרה המשרתת להמשרת שנגמר הבישול מהתבשיל, אמר המשרת להרב הנ"ל להקיץ לרבינו ז"ל מהשינה (כי המשרת לא ידע כלל מי הוא, והרב ר' שמואל יצחק הניב מעצמו שכן רצון רבינו ז"ל שלא יגלה מי הוא), ולא רצה הרב להקיץ בעצמו לרבינו ז"ל. וענה להמשרתת: אם אתה רוצה לך והקיץ בזה"ל: "יוד יוד שטייט אויף עסטן וועטשערע", ונתעורר רבינו ז"ל, אך לא רצה לאכול, אבל ציוה שגם בלאו זה ישלם בעד התבשיל כנהוג, וחזר ועלה עמו מיד עוד הפעם על העגלה, וציוה עוד הפעם שהערל יקשור את החבלים מעל הסוסים להעגלה, שילכו וירוצו הסוסים מעצמם כנ"ל, עד שחזרו ובאו לתוך העיר, והבית מלון שנסעו משם בתחילת הלילה כנ"ל.

ובעת ישיבת הרב עם המשרת כנ"ל, שאל מהמשרת שם העיר הנ"ל והשיב לו, וידע והבין הרב שזאת העיר הוא בערך כמה מאות פרסאות ממקום העיר והבית מלון הנ"ל שנסעו משם וחזרו לשם, ובאמצע חזרתם כנ"ל אמר רבינו ז"ל שהוא מחזיק טובה להמשרת שהקיץ אותו (כוכבי אור שיחות וסיפורים אות 1).

קול רעש גדול

"ועוד מעשה אחת שמעתי מר' יחיאל מענדיל הנ"ל ששמע מהרב רבי שמואל יצחק הנ"ל מטשעהרין, שפעם אחד נסע לרבינו ז"ל לברסלב, ולן בביתו הגדול שהיה מקום האורחים, ומחדר רבינו ז"ל לא נמצא שום פתח אל החוץ, רק לזאת הבית, ומהבית נמצא פתח אל החוץ מצד מערב.

ופתאום באמצע הלילה שמע הרב הנ"ל קול רעש מחדר רבינו ז"ל, כמו מכמה אלפים אנשים, והרב ידע ברור שלא נמצא שם בהחדר שום אדם חוץ רבינו ז"ל, יען אשר לא נמצא כלל מזה החדר הקטן שום פתח אל החוץ רק דרך זאת הבית ששכב שם הרב כנ"ל, והבית הייתה סגורה מבפנים בלילה כנהוג, [וגם חדר רבינו ז"ל היה קטן מהכיל כלל הרבה אנשים], ומכל שכן וכל שכן אלפים אנשים כפי הרעש הנ"ל שיצא משם, ונפל על הרב פחד ורעד גדול ועצום מקול הרעש הזה, עד שמרוב הרעד והחרדה שחרדו בו כל אבריו, נפל מהמשכב על הארץ, וגם נתיירא אחר כך מלהזיז את עצמו ולקום מהארץ עד שנשקע הרעש, ויקם אחר כך מהארץ ויצא אל החוץ, ונתעכב שם בחוץ עד שהאיר היום, וגם אחר כך נתיירא ונתיירא מרבינו ז"ל לשאלו מאתו מה זה ועל מה זה, כי הבין שאין זה רצונו שישאלנו" (כוכבי אור שיחות וסיפורים אות 2)

להרפות מאמונתו ותמימותו בהקב"ה ובתורתו. ואף אם נכשל במסע אחד, אל לו להתייאש, אלא יתגבר לקראת המסע הבא בדרך, ויחזק ויאמץ את לבבו לכבוש את יצרו האורב לו בכל מסע ונסיון, עד שייסיים את ימי חייו בתשובה שלימה.

רבינו משה מקוצי, בעל הסמ"ג, בהקדמתו לספר המצוות כתב על חלום מסעיר שהתגלה אליו לאחר שכתב את ספרו, וזה לשונו: "וגם בענין הלאוין בא אלי עניין מראה בחלום בזה הלשון: הנה שכחת את העיקר, השקמך לך פן תשכח את ה' אלקיך (דברים ח יא), כי לא היה דעתי לחברו במניין הלאוין וכו', ואתבונן אליו בבוקר והנה יסוד גדול הוא ביראת השם, וחברתינו בעיקרים גדולים במקומו".

והתולדות יעקב יוסף בפרשתנו, מביא גם הוא את דברי רבו הבעש"ט הק', שהמסעות הינם רמזים לכל הנסיונות העוברים על היהודי בעולם. ומוסיף התולדות שלזה הייתה כוונת החלום של הסמ"ג, שבציווי זה של 'השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך' רצו משמים להזכיר לכל יהודי את מטרת ירידתו לעולם, שיתנסה במסעות שונות ומשונות, ובל ישכח באף אחד מהם למה הוא מתנסה במסעו. וכפי שהעידה התורה לכל אדם: "זכרת את הדרך אשר הוליכך ה' במדבר למען ענותך לנסותך לדעת התשמור מצוותיו אם לא", וכך מתנסה כל יהודי לדורות במסעות ימי חייו, ותפקידו בכל המסעות הינו לזכור היטב ולא לשכוח שכל החיים הם דרך ארוכה שמתווה לו הקב"ה לנסותו לדעת הישמור מצוותיו.

ואלו הם דברי התולדות: "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' וגו' - שיהיה חקוק וכתוב על לוח לבו תמיד את מוצאיהם ושורש נשמתן למעלה חצובה מתחת כסא הכבוד ממקום גבוה מאוד, ויורד למסעיו מלמעלה למטה בעולם הזה בתוך חומר לבוש הגוף לעשות שליחותו ית'. וזה שכתוב: 'למסעיהם על פי ה', רצונו לומר, מה שנוסע ממוצאיהם למסעיהם בעולם הזה, הוא על פי ה', כמו מלאך לעשות שליחותו ית' בעולם הזה.

ואחר שיכתוב זה לזכרון ולא תשכח, אז 'ואלה מסעיהם למוצאיהם', רצונו לומר, אז יראה ויפקח שלא יהיה נסיעתו ומדיגתו בעולם הזה בגשמי, רק כל מסעיו ברוחני כדי שיזכה לחזור לשרשו וכו'. והכי נמי האדם ראוי לפקח בחיי עולם הזה בשליחותו ית', שהרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה (קהלת יב ז), ולא כבהמה היורדת למטה וכו'. וכן העיד רבינו משה מקוצי שנגלה אליו האלקים בחלום, כי הזכירה הוא יסוד התורה כולה, היפך השכחה", עכ"ל.

לפני שנים רבות פגשתי ברחוב את אחד מישישי ירושלים, שהגיע לזקנה מופלגת, ולמרבה הצער התגברה עליו השכחה עד שתעה בדרך הליכתו, וכשראה אותי שאל האם אני יודע היכן הוא מתגורר, ונא עשה לו טובה ואשיבנו לביתו שבבתי אונגאריין...

והרהרתי שסיפור זה הינו בעצם משל לכל היותנו בעולם, שהאדם נשלח מהעולם העליון לעולם התחתון כדי לעשות את רצון הבורא, אך דא עקא שכאן בעולם הוא שוכח על מה אתי להאי עלמא.

והאמת שהעולם הזה אינו כי אם דרך ארוכה ופרוודור בפני העולם הבא, ועל אם הדרך הארוכה הזאת אנו צריכים לזכור היטב לבל נשכח שאין זה מקום קבע אלא דרך ומסע, וככל שנקיים כאן את רצון הבורא, עם זה נבוא לעולם הבא.

ועל זה יסד רבינו ז"ל את ספרו 'סיפורי מעשיות' שכל תוכנו הוא רמזים לסיפור המעשה המתרחש על כל אחד בעולם, וטרם סיפורו הקדים רבינו ז"ל: "אין וועג האב אין דערציילט א מעשה" - 'בדרך' סיפורי מעשיות... שנזכרו מהיכן באנו, למה נבראנו ומה עלינו לעשות כאן בדרך, ולהיכן עלינו להגיע.

ומנגד נלחם בנו עמלק ומנסה להשכיח מאיתנו את יעד הדרך הארוכה שלנו, כי הלוא זו היא כל מטרתו של עמלק, אשר קרר 'בדרך'...

ולבל נהיה כאותו אדם שהכרתי, שהיה זקוק לסכומי כסף גדולים כדי לחתן את בנותיו המאורסות, ונסע לשם כך לאמריקה - מדינת העושר, אך בדרכו באמריקה קרה לו מקרה מצער עד שהשתבשה עליו דעתו והוא לא זכר כלל למה נסע לאמריקה, ונאלץ לשוב בידיים ריקות...

מובא בשם הבעל שם טוב הק' שכל המסעות שנסעו אבותינו במדבר, עוברים בכל הדורות על כל אחד מבני ישראל והם אצל כל אדם מיום היוולדו עד שובו אל עולמו.

וכלשונו של הספר הק' 'דגל מחנה אפרים' בפרשתנו: "ולהניח זה כי מיום הלידה והוצאתו מרחם אמו הוא בחינת יציאת מצרים כנודע ואחר כך נוסע ממסע למסע עד בואו לארץ החיים העליונה וכו'. ובדאי נכתבו המסעות בתורה להורות הדרך הישר לאיש הישראלי לידע הדרך אשר ילך בו כל ימי חייו ליסע ממסע למסע". והמעברים הנרמזים במ"ב המסעות הינם נסיונות, שחלק מהם קלים וחלק מהם קשים ומרים, ועבודת כל יהודי בדרכי מסעיו / נסיונותיו היא להחזיק מעמד ולא

המשך מעמוד א'

לשערי הקדושה, כי רואה עצמו שהוא מלא עדיין עביות וגשמיות והרהורים ובלבולים גדולים ונדמה לו כאלו אין השם יתברך מסתכל עליו כלל ואין רוצה כלל בעבודתו, מחמת שהוא רואה שצועק בכל פעם ומתחנן ומתנפל לפניו יתברך שיעזרהו בעבודתו ואף על פי כן עדיין הוא רחוק מאד מאד" (שם ח"ב נח).

אבל עלינו לזכור את הכלל הזה, בעת צער עצבות חלישות הדעת וכעס לא מחליטים שום החלטה, אז היא העת בה חכמתנו הסתלקה לגמרי, בעת כזאת נשאר לנו רק להתאזר באמונת חכמים שלמה והם שלימדו

072.332.3300
1-929.8415.876
44-203.1500.313

בא"י:
באר"ב:
באר"ת:

מערכת שיעורים נפש משיבת
שיעורי הר"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

072.3323.796
קול אנ"ש דקהילתנו